

380
SYNOPSIS
CHRONOLOGICÆ

FINNONICÆ
R Y T H M I C A,

Eli

M i a n S i e t o,

Suomenmaan menoist ja uscost/
erinomaisest Suomen Bispoista
cungin Tuningan ajalla,
Syhykäissin riimein coottu

à

LAURENTIO PETRI Ab: Præp:
& Pastore Tamm.

Jonga nykyssin aicoin saacka / Ustin kieles
tavallisilla Runoilla, on lisannyt

C. R.

Syr. 44.

Riittäkäm cunnialisia Miehiä, ja meidän Iffäm,
nhä toisens jälker. Monda cunnialist tohta on Her-
ta tehnyt heidän causans. He ovat jaloia töitä tehvet.
He ovat kaikki aicanans ollet kiitettävät, uisnean
wan cuin he elit, suures cunnias pidetyt. He
ovat rauhas haudatut, mutta heidän
nimens pösy ijancaikeisest.

~~~~~
MURIEL, Prändätty Directeur, ja Tuningakisselda Kirjan-
Präntäjälda Suuren Puhtin, m. Suomen JACOB
MERCKELIlda. Wuonna 1752.

Anno
Christi
1150.
Rex.
Sveciae
102.
S. Eric.

Sissa suuri Suomenmaalle
Bapty pandu pacanoille
1. Henrick ensin Engelandist.

Sepä seurais tämme Ruohist
Eortiat Erick Cuningasta
Suomeen silloin kultewaista;
Se sit Suomes Cansaa casti/
Suomalaiset Uscoon saatti.

1151.
Carolus.
VII.
Canutus.

Jota Pacanat pahat pavit/
Taca ajoit/ tyhmäst tapoit.

Sijhen siaan sitt ainian
Toimitte Jumal toiset pian.

2. Her Rudolph Wästgötin Maald
Opett sitten Suomen Saarta!

1178.
Suerch.
III.

Cuurilaisild Sangix wietin/
Cuurinmaalla cuolix lyötin.

Ericus X.
Johan I.
Ericus XI.

3. Colmas Her Folquinus Ruohi/
4. Neljäs Thomas Engelandist.

1249.

Uosea Wuotta sata cului
Sitt cuin Suomen Usco tuli,
Birger Jarli jalo Herra
Samoisi se Suomeen Ferran,
Samois Hämesen Huomienensa,
Woitti Hämen Joukkoimensa:
Pacanat siel caiecki käänsi.
Uscoon oikial Opill wäänsi;
Häämeen Linnan lujan rakens

- Johan jällen jätti Wäkens,
 Eohit sitt Ruokisa perusti
 Suuren Stockholmin kirkusti.
5. Sitt Bispan oli Wästgötist
 Bero 6. Nijn Ragvald Ostgötist.
 He Rändamäel Haudattin,
 Eusa Duomiokirkko pidettin.
7. Her Catillus Westgötist taas
 Oli Bispana Suomen Maas.
- 8: Sitt Her Johan Sigtunasta
 Wietin Upsalaan Suomesta.
9. Maunus sitten siirryi sian/
 Euta caieki kisttit ijan /
 Nuscoll syndyn Bispa Suomeen / Birgerus
 Cosca wihdhy wierax Tuoneen /
 Onicangarell cannettin /
 Turcuun ensimmäis haudattin/
 Eorffit tain Bispan ajalla
 Woitti caieki Carjanmaalla;
 Caieki oikian Uscoon käänsi,
 Wiburihin Linnan wäänsi.
10. Tuli taas Turcuun Her Ragvald,
 Aitwan oppen Ahwenan Maald;
 Jonga ajall Wenäläisild,
 Häpiällä häynläisild
 Turcu tuhille poltettin,
 Kirkko kiuwinen poltettin.
11. Sitt Her Bengti Upsalasta.
12. Jäll Her Hemming samast maasta.

1250.
 Valdemar.
 1260.

Magn:
 Ladulääk.

1281.

Birgerus

1293.

1318.

Magn.
 Smaef.
 Eric XII.

- Albert. 13. Nijn Her Henrick Hermán huonest.
 1370. 14. Johannes Petri jäll Suomest.
 obiit. 15. Johan Westphali Turusta/
 1374. o-
 biir. 16. Bero Balcki Wehmalainen
 Marg. 17. Maunus Tarvast Mynämäest /
 1412. ob. Jäll oli Bispan Suomalainen.
 1412. 18. Maunus Tarvast Mynämäest /
 Ericus. Hywin syndyn hyväst wäest ;
 XIII. Tästä Pawi paljo piti /
 Christ. Cuningas cans tätä kiitti.
 Carolus. Suomell suuret Hywyderi
 VIII. Pnsyi Pispana wanhaxi.
 1452. 19. Mestar Oloff saawui stan
 1450. Piickiön Rungioft Bispan Tillav /
 Christ. 1. Hywi töitä paljo teki /
 1460. Cuta cuolluti' kiitti Wäki.
 Steno 20. Mestar Conrad Bisi /
 Sture. Joca Dwis oli wisi /
 Gub. Aniniemen Adeleista /
 Regn. Turun Linnan turwaista.
 1489. ob. 21. Mestar Maunus Särkilahdest /
 1489. Suomen hyväst Herraswäest /
 johan. Nlöötet ylimmäisild /
 II. Aina kiitet alimmaisild.
 1500. 22. Mestar Lauritz Suuripää
 Svanto Turculainen wissas tämä
 Sture. Hiljarens cans caickein oli /
 Gub. Juuri Jumalifest cuoli.
 Regn. 1507.

22. MeSTAR Johan Barasilda /

1507.

Sanoi pian uäist Jlda /

Cutta Bala Rindaan painui,

Huitia ruttin Calman Haju.

1510.

1510.

23. Her Urwei Kurki Paucosta /

Sten St.

junior

R. G.

Christier-

nus. II.

Tyrannus

1521.

Syndhnyt suurest Sugusta /

Oli Pispän orjan ajall /

Cosca Juuti julmal tawall

Ruosti Ruosin, ryösti Suomen,

Jumal costi Juutin Juonen.

Mämät cäict' ehk Cansaa cassit /

Bawist cuiteng erimäst estit;

Enä paha palwelit Bawi /

Quin oikiasit opist otit wari.

Nyt olcon Kuitos Jesuxen /

Joca lähet Lutheruxen.

D. Luth-

rus. 1517.

Sepä Dpin selwäst selitt

Bawin exhrisit meit erit':

Ehk se saarnais Saaralaisill /

Culkip Sana Suomalaisill.

Quin tuli cuuluis Cuningas /

Gösta suur Ruosin Ruhtinas /

Se samoit Juutin juonen taan /

Gustavus I.

1522.

Wapahit wainwast Suomen-Maan /

Dpin saatt oikian Maacundans /

Saarnajat selwät Seuracundans;

Bawist pahast Ruohalaiset

Sellit sekä Suomalaiset /

Ain Apostolein Saarnalla /

Ratf

Rask Lutherusen tavalla.
 Kurta Vuotta cuusi culai /
 1528. 24. Her Martin Skytte Pispax tuli;
 Nãmesã se Adel asui /
 Jonga Poica Bapir paisui.
 Waan jo ennen ensimmäissa
 Lutherusen Oppii tãssã
 1522. Mestar Pietar Sãrkilahdest
 (Joc' oli tullut Savast Nahdes)
 Dikein opetti Turusa
 Fylis, Kircois ja Schouluisa,
 Ettei Paawi palvellaisi;
 Muutt ain Jesust' muistetaisi.
 Ja cose ike Pispã tuli /
 Jot' wanha ja nuori cuuli /
 Sepã Pawist perãt eroitt
 Ruohis / Suomes Kirkon menot.
 Tai Lutherusen tavalla,
 Rãski mehut Isãnmaalla /
 Latinan Paulut poses basot /
 Mungit / Munnat ulossamot
 Saarnans lähett Suomalaisill /
 Hãmalaisill / Carjalaisill /
 Riihtã Jesust Uitin Kielell /
 Eikã kãydã Pawin Tiekã.
 Biti waarin Kircoist / Schouluisit /
 Menoist pyhist / Euguist / Pauluisit /
 Cahdexan caunist Nuorucaista
 Walis Turust / Wijburista /

Maille muille mateustaman /
Mestareiri menestymän /
Tarper suurer Suomalaisill /
Vispan cuitengin culuturill.
Cosca caicki caunist sääsi /
Lepoon sitte wijnein pääst. 1550.

25. Mestar Michel Agricola
Synhyn ulias Udellmaalla /
Turun Schoulumestari säättin / 1538.
Sijtä wijnein Vispar waättin / 1554.

Suomer Kirjoi käänsi Pranttiin
Joist on Vsi Testamenti
Psalmi = Rucous = Käsi = Kirja /
Joit oppiman ole wirjä.
Cosca Benäläldä palais /
Vicaiseld täälä poses halais. 1557.

26. Kiensi Ruohist Mestar Petrus, 1558.

Liiald nimeldä Follingus,
Sepä Suomes hywäy luultin /
Jopa cohta pahay cuultin:
Tätä Cansa se cadetti /
Uivan paljon ain ahuetti.
Quin pääl caurwan carnettin /

Virca toisell annettin; Ericus
Jona Buonn' Weljeyet sodit, XLV.
Eric, Johan yhten otit. 1563.

27. Paulus Juusten jalo Mies /
Turun / Wijburin tarwat ties;

1563. Turcun tai Wisburist tuli /
 1554. I. Cusa Bispana ensimmäis oli.
 Johannes Wendäl waeldaan pandin /
 III. Cusa pahoin canha mendin:
 Wuotta coline fangiutta
 Kärsei cowa angarutta.
 Tuli tai wijmein Turcuhun
1576. Tuoli stellä sitte Sulcuhun.
1580. Sit oli Suuri Ystävösi,
 Zona monda Suomen cuoli.
1583. 28. Sitte Piipa Paitilasta /
 Nestar Erick Erikin Poica /
 Toca Opis oli oikia;
 Miehety se cuin selwät nähtin /
 Cuningas Johald Adelix tehtäin
1594. Kirjoitti se caunin Kirjan /
 Sigismundus. Suomenkielisen postillan.
 Catechismuyen / ja muuta /
 Jossa on waanha ja uutta.
1588. Tain ajalla Nutto Suomen,
 1603. Eijekui liki joca Suomen.
1593. Turcu paloi Tupinensa,
 1603. Kirko kempi kelloinensa.
- Car. IX. Nuja sota sitten oli.
1597. Claus Flämning canha cuoli,
 1599. Herttu Carlei tuttin tuimay.
 Adellill monell surkiay surmay.
1601. Sitte haikia hallawuosi
 Tuotti monda Tuonen luoyi.

Jaân Sulut weit Turun Sillan,	1612.
Walke poltti Turun Linnan.	1614.
Worstö Tähti ilmenepi.	Gustavus 1618.
Muring armas pimenepi.	Adolphus. 1621.
Keisar aica Sazan Sedan,	1618.
Saatta monell Tuoleman cowan.	
Gösta Adolph woitti Nijan,	1621.
Siirvi sielä Prussijn pian:	1626.
Waan jo ennen Wenäläisid,	
Saatti Rauban alammaisill.	1621.
Mätäjäarvi paloi Turus.	1624.
Bispan euollost oldin surus.	1625.
Bispat wiisat wiiburis olit /	
Jotea Herras esit / euolit:	
II. Mestar Erick Härkäpää Suomest.	1578. obiit.
III. Mestar Dleff Elimäest.	1627.
29. Turun Nuohist Rothovius /	
Mestar Isacki Smolandus.	
Dro ulias / taitawa Tarwois /	
Dikia Dpis / selkiä Sanois /	
Joca Bispar luodun lustu /	
Pappei paneman suomen suofu.	
Sepä Suomest surun piti /	
Sitä kiriatoingin kistti.	
Corkian Schoulun, Gymnasiumin,	1630.
Toimit Turun kyllä caunin.	
Sitt Her Pietar Brahen arwust,	Christinaa.
Drottningin Christinan Armost,	
Academian Suomeen saatti,	1640.
Kirian Prantajan Turun tuotti.	1642.

- Ah mun armast Isänmaata,
 Sangen fuloist Suomen Saarta!
 Ei sill' mennä Sajan wesill,
 Oypi corke cotton kääsill,
 1628. IV. Mestar Niles Wiburiin wielä
 Tuli Vispar tain ijällä.
 1630. V. Mies wiisas Mestar Gabriel,
 Oli sitten Vispana siel;
 Turus toimell Zeinei opett/
 Vispan pian Ikäns lopett.
 1641. VI. Mestar Pietar Bingge jällen/
 Vispar panndu Maalle sillen;
 Herra hywä Hämäläisill/
 1656. ob. Kelpais tai cans Carjalaisill.
 1630. Suuri Gösta Sajaan saawui,
 1632. Siellä suurest Boitost caadui.
 1629. Nutto Turus oli tuihia,
 1630. Surma Silmäin edes surkia.
 1644. Juuti wiecas wielä södei
 1645. Hädäs Niidan vieten söwei.
 1648. Jumal sowingon Sajaft annoi,
 Keisar cowan Balan wannoi.
 1649. Sitt oli callis Catoruosi,
 1650. Moni Näsjän hädäs huusi,
 Nutt' tai Vispa Birgerin Poica
 Kirckoi corjais joca aica/
 Turun Kirkon caunijst caunist,
 1644. Eaton caiten Wakkell wahwist,
 Hywin eli, hywin opett /

Hywäst

- Hyväst wijmein Skåns löpelt. 1652.
 Quin tätä Suomi suurest suri/
 Annoi Jumal Armost juuri
 36. Doctor Eskel Petreusen / 1652.
 Ruohis syndynen / suomen suostunen
 Teinel Turus Ramatut pyhät / 1629.
 Tai kyll tuttei Kirjat hyvät.
 Turculassij Kirkoheran / 1634.
 Dpelt oikein monin ferran.
 Biblian Suomey tulkis Suomal / 1642.
 Caikell hyvär Herran Huonell.
 Andoi monda muuta prántiin /
 Joilla wireyden nähti.
 Ett näin Wirastans waarin piti /
 Sill oli Pispax tuleman witi.
 Olip oike Dpettaja /
 Siweyden totuttaja.
 Ei se vämeill vänhäille /
 Eikä juopun Suomingelle.
 Christin ikens waeldaan anda, 1655.
 Orpanallens Cruunun canda. Carol.
 Paloi Turun isoi puoli, Gust:
 Joka monen Sydän cuoli. 1656.
 Enin puolt toista Vuotta cului
 Pispax Hengi Rinnoist riutui, 1657.
 Oh tät Aica, aica camall!
 Waiwat monet monell tarwall
 Tauti tappa taitawat,
 Gota waiwutta waldiat: 1655.
 Puolacat puskiat wäij meitä, 1657.
 Keisar, mond muut autta heitä. Wenä

1656. Benäläinen vielä sitten,
Läpi käy Maita läpimitten,
Miehet, Baimot monell Murhall
Suretta, surmaa, surkiall surmall.
1657. Kutto Ruokis, Suomes, Resois,
Nijas, Narwas, Wijburis, Wirois.

1658. Junti juonikas vielä soti,
Wälis sopi, wälis oti:

1658: Hollandikin hoila wedell,
Ollel wara mennä Merell.

Brandeburgi caiket canğa
Nihkeroise Ruoki ansaan.
Nih cuing saartan Saarta tätä,
Mones paicas näky hätä.

Sota surma, tauti tappa,
Ket eij wijmein Kiinni nappa:

Cuules cuiteng Suomiculda/
Sanomat sanon / muista mulda;

Culki cuuluisa Cuningas,
Ruokhin crunattu Ruhtinas /

Carl Gösta caunucainen /
Sangar sängen woinallinen

Puski puskei Puolacoita /
Jmi Juutei juonicoita

Hajott Habdet Wihollisten
Wieckain wesill olewaisten /

Toimit Turwan tuocalaisill
Suomalaisill / Carjalaisill /

Carcott caumas Benäläiset /
Hajott Häpiäll häjynläiset.

Muse

Mutta waipui wiinein walbia
Jännaan tai hywä haldia /
Waldacunnan cocon cuhui /
Göteborgijn / cusa nuckui. 1660.

Tästä tuli Ruohalaisill,
Suru sekä Suomalaisill /
Surkiast surit Saralaiset /
Waskiast walitit Wirolaiset.
Rijtos cuitengin Jumalan,
Cunnia corkia Caickiwallan;
Joca Rūdoist Rauhan saatti /
Biholliset caasi caicki.

Andoi Rauhan joca cuimald / 1660.
Usett Juutin Juonet julmat /
Suututti pojēs Puolacat /
Wäsytiti wieckat Wenäläiset. 1661.

Rauha Maalla / Rauha Wesill
Meno hywä coron kässill.

Tuli wielä Herran tuomast
31. Doctor Jōns Jumalan suomast /

Bispar walit Baldialda /
Carl cuuluisald Cuingalda.

Taitawa tai Ruohin Dalist
Barhay arwatt Pappein parist /

Suotu Bispar Suomalaisill /
Pappein pääri Pohjalaisill:

Nincuin enneng täällä tuttin /
Cuin Academia alletin /

1640. Tanne tuli Professorixi /
 1649. Täällä tehtin Doctorixi
 Ett oli wirjä wirasansa /
 Corkeest oppen' opisansa
 1649. Täällä kuhuttiin cuuluisaan
 Upsalan Academian,
 1658. Siellä Sijtt Bispaxi tehtin /
 Siellä jällens Suomeen siirtin.
 1663. Waan cuin oppenuille Riitta tuli /
 Zonga Cuningastin cuuli /
 Bissa täällä poses kuhuttiin /
 Saarnamiehet asetetin
 Pääcaupungin Ruoſin Kannall
 Kirckoherrax Ridderholmall.
 Gusta nytt culke cummingijn
 1671. Wispan Tilaan Linköpingijn.
 1665. Sitt Superintendens Rijast /
 Tuli bispax hänen flans /
 32. Doctor JOHAN GEZELIUS
 Joca Dpin oikian hywäst ties
 1640. Professor ennen cuuluisas
 Oli Dorptin Academies,
 1649. Sitte Schedewijs Ruoſin Maal
 Oli Kirckoherran Tilall.
 1660. Sitte Superintendens Riscalaisill /
 Nytt iäll pandu Suomalaisill
 1665. Seuracundia holhoman /
 Dpill oikiäll edes cahoman /

Caty cuinga wirjå Wirasans
Hurscas hywiså Tawoisans
Kircois / Schouluis murhen pitå /
Kirjoill' caunill austa niistä /
Joita wirjast pråndat anda /
Lahjat hywät meille canda.

Wielå Wijburisa oli

Pispan / joca pian cuoli

1658.

VII. Mestar Niles Nycopensis

Tai Professor Aboensis,

Hurscas ja hywin oppenut /

Kirjans kyll kisten lufenut.

Nytt jåll VIII. Mest. pietar Bromius 1666.

Pappein seas psdet arwos.

HEKra hurscas hywå Jå /

Armos heille luja liså /

Ettå wirjåt wirasansa

Nuhsettomat neuwoisansa

Laumas tåål caunist caihisit

Dikioll tielle talutaisit :

Wahwist heit hurscaita holhoman /

Nurioita nuhteleman :

Warjel warast wainoitten /

Kirwott kimbust kiuckuitten :

Engelleillås heitå holhoel /

Rõnhå Christicundas suosel /

Ett pyhodes pyhtäisin /

Pahudest pois poiketäisin.

Jå

Isä armias autta wielä /
 Mä köyhild apus tielä.
 Torju Taudit / siusta Sodat /
 Poista pääldäm waarat cowat.
 Armos anna Lahjas laina /
 Meidän Cuningallem aina;
 Ett menestyis hywis Lawois /
 Ja Cuningallisis awuis
 CARL Cuningas caunueainen /
 Isänmaan Isänd ihanainen /
 Awux / Ilor ylimmäisill /
 Turwar / Tuer alammisill.
 Laupias Isä HERRA hywä
 Suo meil aina sanas pyhä /
 Että Ruokis / Wiiburis / Wiroids /
 Suomes suures / Kylis / Kircois
 Oliste oikiat Opettajat /
 Opiin oikian selittäjät.
 Bidä Bispat Papit meille /
 Ojendamas oikiall tielle /
 Joiden awull useon eautta /
 Jesus täöld Taiwaiseen autta
 Anna HERRA Rauha kaikille Maacunille;
 Onni ja Terweys cullekin Säädylle.

Carolus
 XI. natus.
 1655.

Con-

CONTINUATIO.

Eikä taunis Riitoyella
 Sunnioitta cuolleita,
 Muistaa muinaisten menoja
 Miesten muistos mainittawain;
 Että tieto tarpellinen
 Isän=Maan Esi=Isistä,
 Cuinga suurella surulla
 Ovat ennen eläisänsä
 Wirasansa waikiasa
 Tehnet työtä toimesansa.
 Eät on tarcasti tarcoittanut
 Maan=Mies muinen mahdollinen
 Pappi tarca, Sammelasa,
 Tammelinein taitawitten
 Esi=Isist endisistä,
 Bräntin päälle pannesansa
 Njan Tiedon, tietäyemme
 Muinaisista Muutoyista
 Cuingin cuuluisan ajalla
 Piispan Suomen Seuracunnis.
 Eätä toinda taitawata,
 Tarpellista tarcautta
 Riittelisin kiiwahasti,
 Samoin sulhan Suomen Kielin
 Menoin muistoy muutturawaisen
 Laulain lisaisin lopulle
 Niehst suuret seurawaiset,
 Josma wirsis wickelämbi,

Kuno seppä selkiämbi.
Cuule cuiteng corroillast,
Lasse lahjari, Lusia,
Syöni tylsästi taottu,
Eikä siivoon silitelty;
Mä tuly tyhnni tutki,
Laita lijari likille
Wirren weisatun wicoja.

Cosca cuolo Gezeliuxen
Wanhan wiraast wainuttapi

1690.

33. Noica siirtypi stalle /
Caima eakisa Isänsä.
Nopsan nuoruden ijällä
Luli turuxi Turusa /
Ustasti Upsalosa /
Luki Lundisa lujasti.
Sitte culkepi cotoa /
Marcustapi muilla mailla /
Ehi Academia
Oppimasa Oppineita.
Tuolda Turcuhun tulepi /
Edällä tehdän Doctori /
Bannahan Professori.
Sitte Superintendenti
Pli Marwan yletähän;
Eusta kilwan cusuttihin /
Wyhitettin Bispaxemme /
Oman Isänsä istuimelle.
Täsä wiras wiriänä /

1679

1681.

1699.

Wart

Warriosa waltowaisna /
Teki kirjot kiwaimmat /
Joitten Encuun luertawat
Selkeinmät selityret
Päälle Biblian pyhimmän /
Jotea Isä eläisänsä
Ulcoi aiwan oppenesti /
Mutta jätti jälkehensä
Päätettämät Pojaldansa.

Silloin wainoill waikeilla
Suomi rauca suomittihin,
Eosca coco colme vuotta
Bailla wainiot jywistä
Mitat aiwan awojoinna:
Eästä näkkä nurkifamme,
Eulki cuolema cotohon;
Että suurella surulla
Turun lauman laituimella
Cuului cuolluitten lugusa
Nälistryis näändyneitä
Cuujifymmendä tuhatta.
Wielä Wirois, Wijburisa,
Nuosis, Suomes surkiasti
Kutto cauhia cadotti,
Cuotti tuonelle tuhansin
Jhmist ilmas elämästä.
Aica wähäinen wälillä
Muuttui murhe mustemmaksi,
Eosca wäki Wenäjälä
Suomen saarehen samoisi:

1696. seq.

1710

Ensin woittapi Wiroisa,
Lissandin lujimmat linnat,
Narwan muurin mursi maahan,
Niisti Nigan, Navelingin.

o. 1711.

Caasi Carjalan alansa
Käkisalmen saakhiyi.

1710.

Sieldä sirtypi sodalla
Wihanssa Wiburihin,
Zonga piivitti pacolla,
Wässi waldans alaiseyi;

1710.

Tästä tie edesä auki,
Portit Suomes salwatoimna.

Suomen Pojista suruisen
Pivon täysi tähtehitä

1713.

Pidit päälle Pälkänellä
Cowin kylpiwät Kyröisä,

1714. 19. Febr.

Molemmis meit estymätö
Ettei estehit enämbi

Wieraan woittajan wihalla;
Mutta maasa matcusteli

Menestyres mielä myöden,
Teki murhat murhetoinna,

Niisti, ryösti röykeästi:
Läyi Ländis puolellekii

Ryöstämähän, ryöwämähän,
Pohjaamyöden poltamahan.

1716.

Sill oli poikes peljättäjä
Carle cuuluisin Cuningas,

Carol. 2. Rex 1697.

Wenäläistä wihoimasta,
Mendamaast Augustusta,

Juutin juonet estämästä,

24

Syökö Turckein Tartaritten
Paennunna Pultawasta,
Eusa corjat cucoistuyet,
Menomine menestyväinen
Eorfiglda callellensa
Louckandupi liucastupi.
Tästä tohti tappelulla
Preusi ppyhtää Pommeria,
Jopa Juuti joukoimensa
Eohden Etonia cokea,
Eusa cowin eohdeldihin
Steenbokilda poikinensa.
Waan ei wäsy wäijymästä,
Eodall poicke Pommerihin.

1709. 28 Junii

1710.

Meildä waara Wenäläisen

Pisyan pacotti pacohon
Pynnä muuta yhderätä
Ruohiin hahden hartiolla.

1713.

Suold ei tainnutcau enämbi
Tulla Turcuhun tacaisin
Dman luoxi laumaisensä/
Eillä Maalla mainitulla
Eulki cuoleman eujille.

1718.

Einä wuona walittapi
Waiwutettu Waldacunda
Palainnehen Benderistä

Eimurtaschista tacaisin

1715.

Euningahan euolendota,
Joca aiwust ammuttuna
Eudilla läpäisewällä,

Maas

Maahan mustan murhen syysi

Morian Hallis notkistupi.

Sääldä tulles Tammi-cuulla

Sotamiehet surkeimmat

Vahoin paccaises palelit

Turmiohon Tundureilla.

Moni heitti heicon hengen,

Callistuiwat cangahille,

Finorihin kättettiShin;

Cutca contivat kylihin,

Cuolit cohta tulduansa

Cuiden kädet kylmettynä

Calwoimesta catkeisivat,

Cuiden warpahat warisit,

Kenen rajat rammiori:

Piha liukeis luiden pääldä,

Candapaista cappalehet

Sääristä sabattawiyi.

Cuningaasta cuollehesta

Caipayren kipeimbi

Urmost Herran helpommayi

Tulee, tulles Drotningiyi,

Piävi paimenettomille

Cuningaisen Corkeuden

ULRICAN ELEONORAN,

Ujall aiwan ahtahalla,

Kolla Nyhä Ruosin rannat

Kaiskais raateli rumasti,

Cauniit Caupungit, kylätkin

Meren rannoille raketut

Cuotti tuhayi tulella.

Jälken wuoden waiwalloiset

1718.

1719.

1719.

Drott:

Drottning tahtoi toimestansa
Candaa callijn culda Cruunun,
Hallituyen helmastansa
Mielisuosin Miehellenkä

1720

Herrall Hessen Caselista.

Boikettamine puhuman
Hippacunnan Haldioita
Idäisellä istuimella:

IX. Doctor Pietar Bångipandu 1695. obiit.

Wartiari Wijburisa,
Ennen Turus taitawasti
Theologian tutkistellut.

Sijhen siaan siirrettihin

X. Pietar Laurbeck Bappem pääri 1696.

Coulun corkian Turusa

Opettajasta otettu.

1667.

Hänen päiwäns päätetynä

1705.

Turusa tulepi Doctor

XI. DAVID LUNDI tarcka toimes/

Tähtyipä tämängin tääldä

Voikes pyrkiä pacohon

Wenäjän werissua

Oli meren menemähän/

Cusa wietijn Weriohön

Bispan wircaa waltwomahan.

Cuoldua Gezeliuyen

34 HERMAN WITTE Wirotu maalda.

Oli uskon Opettajar

1721.

Suo

Suomeen suotu Sukimalda.
 Dypei nuorna ollesansa
 Mickelänä Wittenbergis,
 Sielä wireoin wäbittäisin
 Mlettihin yleimmälle / 1692.
 Cuiſta fiiruust cututtihin
 Professorix Pommerihin 1699.
 Tuolla tuli Doctorixi 1702.
 Gnyptis waldis walituri.
 Wuotta wiidettä wälillä /
 Afetettu Hselihin. 1707.
 Edesseisoi Seuracunnat;
 Toſta werinen Wendia /
 Wiha / woima wihollisen
 Njoi pacolla paeohon 1710.
 Luculmihin turwannahan.
 Wan cuin waiwat waiteimmat
 Herra helpotti hywäſti
 Rackaas tauhan rakennures /
 Tonga suonut Suomi sulle 1721.
 Uuden huolest haldiamme /
 Rickaan Rauhaſt Ruhtinahan^{me} / Fridr. I.
 Tämä Turcuhun tulevi
 Bispar / Pääri / Paimeneri.
 Tonga cuoldua / kesällä 1728.
 Polteli molemmiin puolin
 Tuli tuima Turun tuwat;
 Wähenſt wähäldä puolen

Läpimittien Vuostarista.

Että Wijsuri wenäjän
Wallan alle annettihin /
Pispat Borgohin pidätit /
Eansa caunijn Coulun menon /
Siellä aluri asuwan
Hawaitahan Haldiana

XII. Doctor jalon Johanneren

1724

Geheliuren / cuulussimman
Pispan Boiasta / Berästä
Sanotun sodan suruisen
Pispar ihe paisunehen.

Waan hän waiwoista warahin

Culjesseli cuolemahan.

1738

35. Turus tarcka TAMMELINI

Miesi menoisa siwiä

Oli ennen eläisänsä

Walwellut Professorina

Wältärensä Wenäläistä

Pyrki pelwolla pacohon

1713

Cohta rupeis Ruohin maasa

Kirkkoherrax kiwahari

Tuolda tulepi tacaistin

Sijrty Suomeen sucuhunsa /

Seuracunnan corkiapi

Esimiehey ennättäpi

1728.

Täällä tuli Doctoriri /

1732.

Täällä pädeti päiwänsäkin

Isäns maasa makiasti.

1733

1733

Neliättä kymmendä cuudeſ.

Piſpa oli otollinen

36. Waca IONAS FAHLENIUS

Uſcollifer Uſfalofſta

1722.

Uſattu Uſpettajari /

Toimitettu Doctorigi /

1732.

Sitte ſäätty Suomalaiſten

Hengellifer Halſiari.

1734.

Sinä vuonna wiepi wielä

Turuſt Doctor DANIELIN

XIII. Jumala IUSLENIUſen

Cauwan Turuſ tuttawana

Ullehen Uſpettajana;

Wan on wälill Weſterähſis

Pacopäiwät thötä tehnyt

Kiſtettäwäſt Gymnaſiumis.

Cuſta culki cotomaalle

Waihoiſehen wircahansa.

Biſpar nyt Profeſſoriſta

Wannaan Borgon laitumelle.

1734.

Täälä culuis Kymmencunnan

Wuoden / wielä waeldapi

1744.

Wierahan Weſtgödthin maalle

Skaran Cansan Caiſiari 1752 obiit 17 Julii.

Aſiat aicoina näinä

Suomen ſaari ſurkiatkin

Cowäſt kyllä coetteli:

Uſtoinen ilmaſa iſſi

Turuſ tulen taiwahasta

Pani päälä palamahan

1738.

Kiv

Kireon eaton kelloinensa;
Tornin tuhayi taletti,
Kirja kannion eorean,
Eoulun cansa cufisteli.

Halla vuosill wainwattihin
Pohjainen catala cansa,
Toita nälkä näännytteli
Vuotta cuusi kipiasti,

1737 seq.

Sota suuri sanotahan
Wastan walda Wenäläisen;

1741.

Nuosiin uliasta urosta
Monin tuodahan tuhansin
Meidän maalle merta myöden:
Mutta sodan suurin Sangar
Toista neuwoa niwopi:

Hurscan täällä Drottningimme
Kessen Kiiruus kipeimmäs
Temmais tuonelle tygönsä:

Ulr.. Eleon.

1741 24 Nov.

Prestö-tähden taiwahalla
Edäs, ilma ilmoittapi:

1742 in Febr.

Urhollisimmat urohöt
Leirisä lewätensä,
Tappoi taudill tartuwalla
Neuwot wäänsi wiissaimmat
Euslewaisida cudotut
Turhay, tyhjät, turmiohon.

Että Ilman ihmeixi
Wihamiesi mielä myöden
Edestäwi estehetä,

Leten läpi maiden marsi,
Pohjan pyrkipi perähän.

1742 in Jun. Jul. Aug.

Sept. Oct.

Tästä pacoon pacoapi
Ejiniestä meilä monda.

Epöne

Syönsä tähden tarvattoman
Nuokin joucon johdattajat,
Corkeimmat Generalit
Verivät pahimman palsean;
Mutta meillä mure-päivät,
Naseat olit rasituyet,
Vesjätys pericadosta.
Nuokin rannoilla rumaiset
Surun saatit suremmani 1743. Mart. Apr. Jun.
Captatkin kessinäiset.

Wan wiel laitti laupiaasti
Herra hywäxi hätämme :-
Saatti sodasta sotivinnon
Rauhan riidastarakensi. 1743.
Veri- Priusin päällisxi
Andoi caurvan calwatungin,
Wanhasta Waafain werestä,
Nuokin Niikin Ruhtinoista
Wesan wihriögewäisen Electus 23 Junii
ADOLPH FRIDRICH armiaasti.

Toisen taasen Pyrstö-tähden,
Herra soiton sängen suuren
Laitti lännes loistamahan
Eiki eoco eahya euuta. 1744. Jan.
Carjangan cowimman cuolon
Pohjan länihin lähetti,
Goca ifki ihmisiingin;
Uheais usein nutta maata
Eäällä taidill tarkuwalla.
Säätään suurista sucuusin

Cuning

Cuningosta cuuluisista
Preussist Prinsin Puolisori
LUDOVICA UDALRICA, 1744.

Tästä Parhasta Parista
Siunattu Sicia sydyi,
GUSTAV callis cucoistupi. 1746. 13 Jan.

Pispan poikes Borgoifesta
Sijretyn stahan sitte
XIV. NYLANDER nykvisest'noussi/ 1745.
Kyllä caunijn Gymnasiumin
Opettajast, oppeneesta.

Jo taastin ihanainen
Prinsin toisen tulemasta
Cuulu CARLEN caunucaisen. 1748. 26 Sept.

Doctor Turcuhun tulewa
Ruohin maalda Mainittawa
Jalo joutupi JOHANNES.
37. BROVALLIUS Professori,
Esiwallalda walittu
Luonnon töiden täydeksisen 1738.

Taitawari tutkari /
Sitte tehty taiwallisen
Uscen opin Opettajast /
Utelä endisen eläisä /
Lautein cansa taistellesa
Pispan wircaa walpahasti
Edes seisei Sijaisna: 1748.
Wan sen suruis sikkidisa /

Wata

Wainain alla waipunehen
Guolemahan' culjettua /
Tämä tähdery tulepi /
Piddättäpi Pispax meille
Nuran rannoille / rajoille.

1748.

1749.

Zällen lemnestä Zumalan
Cuningaisist Corkeuyist
FRIDRICH ADOLPH annetahan. 1750. 7 Julii.
Syystä suurest Suomalaiset
Nackaudest rauvennu:na
Silmäns Teräy terwehtäwät
Cuningastans culdaisinda,
Eiij sulmi Suomen saarta,
Nlöneako köyhyttämme,
Wan myös meitä muisteteypi
Niwän armos omiyensa
Läpi maamme mateustaisa,
Lujan lemmentsä luvaten.
Tätä laulaa lapsi nuori,
Zhandele iki wanha,
Zättä jutuy jälkehensä.
Zässin taidat tutkistella
Laulus lopuy, Laupiahan
Zaiten Zaiwaan tarcoitusta,
Herran hywä hallitusta;
Cuinga caikilla curilla,
Sekä courilla cowilla

Wigaurill wihaisilla /
Että armonsa awuilla /

Hy=

Hyvällän Hyvillä töillä /
Herättelepi Halulla
Synnin sumuun syngiähän
Cansaa cowin catunutta.
Mutuas ajalla armon
Nämät äänet äckäjäpi!

Riitos kilvoan Jumalalle,
Että Sanans selkiästi
Saarnattaway syndisille
Uldoi armost awarasta!
Wielä, Wartia wacainen,
Anna aina armiasti
Laituimelles lawialle
Opettait oikeita!
Siuna saarnattu Sanaisi,
Että loistais leppyisesti
Soito sista sielullemme,
Synnin sywästä unesta
Herättämään Hengiamme,
Euollon cauhian cujilda
Eryneitä esimähän
Erymästä estämähän!
Ejwalda wartioike:
Pida petrosas pygäsä:
Eule neuwoisa tueri:
Rauha, rackaus rakenna!
Säästä surmasta sywästä,
Rangaistuyist raseaista,
Joita juonill ilkiöillä
Säälytimme selkäm pääle!

Käännä kaikki catumahan
Armon ajas autuasa,
Että Kilvan kiitoyella
Laulaa Luojan Laupiutta
Tainqahasa taitaijimme!

499

